

سوالات تشریحی فصل دوم علوم و فنون یازدهم انسانی

درس چهارم: سبک‌شناسی قرنهای ۷ و ۸ و ۹ (سبک عراقی)

- ۱- ویژگی‌های قلمرو فکری شعر دوره عراقی را بنویسید.
- ۲- ویژگی‌های قلمروی فکری نثر دوره عراقی را بنویسید.
- ۳- جای خالی را با واژه‌های متناسب کامل کنید
«در دوره خراسانی، معشوق شاعر بود ولی در شعر سبک عراقی معشوق می‌گردد و گاه با یکی می‌شود.»
- ۴- با توجه به ویژگی‌های فکری دو سبک خراسانی و عراقی جدول زیر را کامل کنید:

خراسانی	عراقی
واقع‌گرایی	
باور به اختیار و اراده	
.....	ستایش عشق
توجه به دنیای بیرون	

- ۵- هر یک از موارد زیر به ترتیب مربوط به کدام قلمرو از سبک عراقی است؟
«توجه به صفا و پالایش درون - رعایت چهارچوب قدیم - برتری عشق بر عقل - در هم آمیختگی مختصات نو و کهن»
- ۶- هر یک از موارد زیر به ترتیب ویژگی‌های فکری کدام سبک در زبان فارسی است؟
«فراق، ستایش خرد، رواج روحیه حماسی، بازتاب بیشتر علوم در شعر، ذهن‌گرایی باور داشتن به اختیار و اراده»
- ۷- هر یک از مفاهیم زیر مختص کدام سبک شعری است؟
تقدیرگرایی، زمینی بودن معشوق، واقع‌گرایی، ترویج روحیه عرفانی، شادی‌گرایی، ستایش از عشق غم‌گرایی»
- ۸- از میان باورها و اندیشه‌های زیر کدام یک از ویژگی‌های فکری سبک عراقی محسوب نمی‌شود؟
«تقدیرگرایی، عقل‌گرایی، ذهن‌گرایی، تأکید بر اراده، فراق، بازتاب اندک علوم در شعر»

- ۹ - وضعیت نثر فنی را در قرن ششم بررسی کنید.
- ۱۰ - جاهای خالی زیر را با واژگان مناسب کامل کنید.
- ملاحسین واعظ کاشفی، کتاب را به انشای دوره خود بازگرداند و آن را نامید.
- نثر این کتاب است.
- ۱۱ - چهار مورد از ویژگی‌های نثر سبک عراقی در قلمرو زبانی را بنویسید.
- ۱۲ - متن زیر متعلق به کدام اثر است؟
- «امیر تیمور با بیان این سخن موجب ترویج کدام نوع نثر شد؟
- «امیر تیمور به من دستور داد که ساده بنویسم؛ به طوری که عامه مردم بفهمند»
- ۱۳ - نام پدیدآورندگان آثار زیر را بنویسید:
- الف) محاکمه اللغتين ب) ظفر نامه پ) انوار سهیلی ت) بابرنامه
- ۱۴ - هر یک از ویژگی‌های زیر مختص کدام قلمرو در نثر سبک عراقی است؟
- الف) صنایع ادبی جای تفکر و تعمق را گرفت.
- ب) ساختار دستوری جملات سست شد.
- ۱۵ - به چه دلایلی قلمرو فکری نثر در سبک عراقی به ضعف و انحطاط گرایید؟
- ۱۶ - دو ویژگی زبانی بارز و آشکار در عبارت زیر را بنویسید.
- بدان که شریعت گفت انبیاست و طریقت، کرد انبیاست و حقیقت دید انبیاست.
- ۱۷ - متن زیر را از نظر زیبایی‌شناسی بررسی کنید.
- فرّاش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین پیرورد.
- ۱۸ - با توجه به آنچه در مقایسه ویژگی‌های فکری سبک‌های خراسانی و عراقی آموختیم، هر یک از ابیات زیر را در کدام حوزه (سبک) می‌توان جای داد؟ با ذکر یک دلیل.
- الف) درخت تو گر بار دانش بگیرد به زیر آوری چرخ نیلوفری را
- ب) هر که چیزی دوست دارد جان و دل بر وی گمارد هر که محرابش تو باشی سر ز خلوت برنیارد
- ۱۹ - متن زیر را از نظر زیبایی‌شناسی بررسی کنید. (۲ مورد)
- آورده‌اند که در ناحیت کشمیر مُتَصِدِّی خوش و مرغزاری نَرِه بود که از عکسِ ریاحینِ او، پَرِ زاغ چون دُمِ طاووس نمودی و در پیش جمال او دُمِ طاووس به پَرِ زاغ مانستی.

۲۰ - در هر یک از ابیات ستون «الف» دربردارنده کدام ویژگی فکری سبک عراقی در ستون «ب» هستند؟ دو ویژگی در ستون «ب» اضافی است.

الف	ب
الف) ای ساربان آهسته ران کارام جانم می رود وان دل که با خود داشتم، با دلستانم می رود	آسمانی بودن معشوق
ب) کی شعر تر انگیزد، خاطر که حزین باشد یک نکته از این معنی، گفتیم و همین باشد	باور به قضا و قدر
ج) رضا به داده بده وز جبین گره بگشای / که بر من و تو در اختیار نگشاده است (جبین: پیشانی)	فراق
.....	رواج روحیه عرفانی و اخلاقی
.....	غم گرایی

۲۱ - ویژگی زبانی، ادبی و فکری بیت زیر را از مطلع غزل مولوی بنویسید (هر قلمرو یک مورد)

مرده بدم زنده شدم، گریه بدم خنده شدم دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم

۲۲ - فضای فکری حاکم بر شعر زیر را در یک سطر توضیح دهید.

آتش است آب دیده مظلوم چون روان گشت، خشک و تر سوزد

تو چو شمعی از او هراسان باش کاول، آتش ز شمع سر سوزد

۲۳ - اساساً مهمترین ویژگی زبانی سبک عراقی است.

الف: کم شدن لغات فارسی اصیل ب: در هم آمیختگی مختصات نو و کهن

ج به کارگیری حرف نشانه «مر» در کنار مفعول د: تغییر کامل چهارچوب فارسی قدیم

۲۴ - واژه های مشخص شده در متن زیر، بیانگر کدام ویژگی شاخص زبانی سبک نثر دو دوره

تیموریان است؟

«امیرانشاه با پنجاه قشون بر موجب فرمان روان شد و در بیلاق بلخ فرود آمد»

۲۵ - با توجه به مقایسه ویژگی‌های فکری سبک خراسانی و عراقی جاهای خالی را کامل کنید:

خراسانی	عراقی
الف: باور به اختیار و اراده	
ب:	ذهن‌گرایی با توجه به دنیای درون

۲۶ - با توجه به ابیات زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی چه کنم؟ که هست اینها گل باغ آشنایی
در گلستان چشمم ز چه رو همیشه باز است؟ به امید آنکه شاید تو به چشم من در آیی
سر برگ گل ندارم، ز چه رو روم به گلشن؟ که شنیده‌ام از گل‌ها همه بوی بی‌وفایی
به کدام مذهب است این؟ به کدام ملت است این؟ که کشند عاشقی را که تو عاشقم چرایی؟
به قمارخانه رفتم همه پاکباز دیدم چو به صومعه رسیدم همه زاهد ریایی
در دیر میزدم که یکی ز در درآمد که در آ در آ «عراقی که تو خاص از آن مایی
«فخرالدین عراقی»

الف) از لحاظ به کارگیری لغات فارسی اصیل قدیمی - که قبلاً در سبک خراسانی رایج بود - متن را ارزیابی کنید.

ب) به آوردن نام شاعر در بیت پایانی غزل اصطلاحاً چه می‌گویند؟

پ) در بیت پنجم کدام ویژگی فکری بارز سبک عراقی دیده می‌شود؟

ت) بیت سوم را از نظر قلمرو ادبی تجزیه و تحلیل کنید.

درس پنجم: پایه‌های آوایی همسان (۱)

۲۷ - با خوانش درست بیت، مرز پایه‌های آوایی آن را مشخص کنید. نشانه‌های هجایی و وزن آن را بنویسید.

«باد، گل‌ها را پریشان می‌کند هر صبحدم زان پریشانی مگر در روی آب افتاده چین»

۲۸ - بیت زیر را متناسب با پایه‌های آوایی آن تفکیک کنید، سپس نشانه‌های هجایی و وزن هر یک را در خانه‌ها جای دهید.

چنانم در دلی حاضر که جان در جسم و خون در رگ فراموشم نه ای وقتی که دیگر یاد می‌آیی

۲۹ - با تفکیک پایه‌های آوایی بیت زیر نشانه‌های هجایی و وزن را در خانه‌های آن جایگزین کنید.

«باغ می‌خواهم که روزی سرو بالایت ببیند تا گلت در پا بریزد و ارغوان بر سر بیارد»

۳۰ - پس از تعیین پایه‌های آوایی بیت زیر، وزن و نشانه‌های هجایی آن را بنویسید.

«خار تا کی؟ لاله‌ای در باغ امیدم نشان زخم تا کی؟ مرهمی بر جان درد آگین من»

۳۱ - پایه‌های آوایی نشانه‌های هجایی و وزن بیت زیر را در خانه‌های آن قرار دهید.

«به سامانم نمی‌پرسی نمی‌دانم چه سر داری به درمانم نمیکوشی نمیدانی مگر دردم»

۳۲ - پس از تعیین پایه‌های آوایی بیت زیر، وزن و نشانه‌های هجایی آن را بنویسید.

«گر آن عیار شهر آشوب روزی حال من پرسد بگو خوابش نمی‌گیرد به شب از دست عیاران

۳۳ - بیت زیر را بخوانید و با رسم جدول پایه‌های آوایی، وزن و نشانه‌های هجایی آن را بنویسید.

«ملامت گوی بی حاصل ترنج از دست نشناسد در آن معرض که چون یوسف جمال از پرده بنمایی»

۳۴ - بیت زیر را متناسب با پایه‌های آوایی آن تفکیک کنید. سپس نشانه‌های هجایی و وزن هر یک را در خانه‌ها جای دهید.

«به حرص آر شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا»

۳۵ - پس از تعیین پایه‌های آوایی بیت زیر، وزن و نشانه‌های هجایی آن را بنویسید.

«نه تا جان در جَسَد باشد وفاداری کنم با او که تا تن در لَحَد باشد و گر خود استخوانستی»

۳۶ - با خوانش درست بیت، مرز پایه‌های آوایی آن را مشخص کنید نشانه‌های هجایی و وزن آن را بنویسید.

«دوستان دشمن گرفتن هرگز عادت نبود جز در این نوبت که دشمن دوست می‌پنداشتی»

۳۷ - با تفکیک پایه‌های آوایی بیت زیر، نشانه‌های هجایی و وزن را در خانه‌های آن جایگزین سازید.

«اگر فرهاد را حاصل نشد پیوند با شیرین نه آخر جان شیرینش بر آمد در تمنّایی؟!»

۳۸ - بیت زیر را بخوانید و با رسم جدول پایه‌های آوایی وزن و نشانه‌های هجایی آن را بنویسید.

«از این پس عیب شیدایان نخواهم کرد و مسکینان که دانشمند از این صورت بر آرد سر به شیدایی»

۳۹ - بیت زیر را متناسب با پایه‌های آوایی آن تفکیک کنید، سپس نشانه‌های هجایی و وزن هر یک را در خانه‌ها جای دهید.

«و گر شمشیری برگیری سپر پیشت بیندازم که بی شمشیر خود کشتی به ساعدهای سیمینم»

۴۰ - پایه‌های آوایی نشانه‌های هجایی و وزن بیت زیر را در خانه‌های آن قرار دهید.

«چه روی است آن که دیدارش ببرد از من شکیبایی؟ گواهی می‌دهد صورت بر اخلاقی به زیبایی»

۴۱ - با خوانش درست بیت، مرز پایه‌های آوایی آن را مشخص کنید نشانه‌های هجایی و وزن آن را بنویسید

«هر که چیزی دوست دارد جان و دل بر وی گمارد هر که محرابش تو باشی سر ز خلوت بر ندارد»

۴۲ - ابتدا پایه‌های آوایی بیت زیر را مشخص کنید سپس وزن و نشانه‌های هجایی هر خانه را بنویسید:

«مرا کز جام عشقت مست گشتم وصال و هجر یکسان می‌نماید»

۴۳ - ابتدا پایه‌های آوایی بیت زیر را مشخص کنید، سپس وزن و نشانه‌های هجایی هر خانه را بنویسید:

«من امشب آمدستم وام بگذارم حسابت را کنار جام بگذارم»

۴۴ - ابتدا پایه‌های آوایی بیت زیر را مشخص کنید سپس وزن و نشانه‌های هجایی هر خانه را بنویسید:

«دلا تا کی در این زندان فریب این و آن بینی یکی زین چاه ظلمانی برون شو تا جهان بینی»

۴۵ - ابتدا پایه‌های آوایی بیت زیر را مشخص کنید، سپس وزن و نشانه‌های هجایی هر خانه را بنویسید:

«از سیاهی داغ ما هرگز نمی‌آید برون در سواد آفرینش آب حیوانیم ما»

۴۶ - بیت زیر را متناسب با پایه‌های آوایی آن تفکیک کنید سپس وزن و نشانه‌های هجایی هر یک را در خانه‌ها قرار دهید:

«خرقه از ما می‌ستاند نافه مشکین نفس از هواداران آن زلف پریشانیم ما»

۴۷ - بیت زیر را متناسب با پایه‌های آوایی آن تفکیک کنید، سپس وزن و نشانه‌های هجایی هر یک را در خانه‌ها قرار دهید:

«به غفلت عمر شد حافظ بیا با ما به میخانه که شنگولان خوش داشت بیاموزند کاری خوش»

۴۸ - ابتدا پایه‌های آوایی بیت زیر را مشخص کنید، سپس وزن و نشانه‌های هجایی هر خانه را بنویسید:

«و خوش می‌باش با حافظ، برو گو خصم جان می‌ده / چو گرمی از تو میبینم چه باک از خصم دم سردم؟»

۴۹ - ابتدا پایه‌های آوایی بیت زیر را مشخص کنید سپس وزن و نشانه‌های هجایی هر خانه را بنویسید:

«ندارم دستت از دامن به جز در خاک و آن دم هم که بر خاکم روان گردی بگیرد دامت گردم»
۵۰ - بیت زیر را متناسب با پایه‌های آوایی آن تفکیک کنید، سپس وزن و نشانه‌های هجایی هر یک را در خانه‌ها قرار دهید:

«خدا را ای رقیب امشب زمانی دیده بر هم نه که من با لعل خاموشش نهانی صد سخن دارم»
۵۱ - ابتدا پایه‌های آوایی بیت زیر را مشخص کنید سپس وزن و نشانه‌های هجایی هر خانه را بنویسید:
«اگر بر جای من غیری گزیند دوست، حاکم اوست / حرامم باد، اگر من جان به جای دوست بگزینم»
۵۲ - ابتدا پایه‌های آوایی بیت زیر را مشخص کنید سپس وزن و نشانه‌های هجایی هر خانه را بنویسید:
«حدیث آرزومندی که در این نامه ثبت افتاد همانا بی‌غلط باشد که حافظ داد تلقینم»
۵۳ - بیت زیر را متناسب با پایه‌های آوایی آن تفکیک کنید، سپس وزن و نشانه‌های هجایی هر یک را در خانه‌ها قرار دهید:

«شب رحلت هم از بستر روم تا قصر حورالعین اگر در وقت جان دادن تو باشی، شمع بالینم»
۵۴ - بیت زیر را متناسب با پایه‌های آوایی آن تفکیک کنید، سپس وزن و نشانه‌های هجایی هر یک را در خانه‌ها قرار دهید:

«چو هر خاکی که باد آورد، فیضی بُرد از انعامت ز حال بنده یادآور که خدمتکار دیرینم»

۵۵ برای هر یک از گزینه‌های زیر، وزن واژه مناسب (رکن عروضی) بنویسید

الف) بیا تا گل (ب) سیاهی (ج) تندی مکن

۵۶ - پس از تقطیع مصراع اول بیت زیر نشانه‌های هجایی آن را مشخص کنید.

چرا چون لاله خونین دل نباشم که با ما نرگس او سرگران کرد

تقطیع مصراع اول	
نشانه‌های هجایی	

۵۷ - پس از تقطیع و جداسازی پایه‌های آوایی مصراع دوم بیت زیر و قرار دادن در جدول، وزن واژه آن و سپس نشانه‌های هجایی را بنویسید.

گر جان عاشق دم زند آتش در این عالم زند وین عالم بی اصل را چون ذره‌ها بر هم زند

تقطیع و برش آوایی مصراع ۲				
وزن واژه				
نشانه هجایی				

۵۸ - وزن بیت زیر از تکرار رکن (U - - -) تشکیل شده است، در جای خالی واژه مناسبی بنویسید:

«سخن با من الا ای همزبان دل خدایا، با که گویم شکوه بی همزبانی را»

۵۹ - جاهای خالی را کامل کنید

ردیف	واژه	وزن واژه	نشانه هجایی
الف	دلبستگی		- U - -
ب		فعلاتن	- - U U

درس ششم: مجاز

۶۰ - کدام واژه بیت زیر هم مجاز است هم استعاره؟

«خم آورد بالای سرو سهی از او دور شد دانش و فرهی»

۶۱ - واژه‌های مشخص شده در بیت زیر در معنای حقیقی است یا مجازی؟ توضیح دهید.

الف) از تو به که نالم که دگر داور نیست وز دست تو هیچ دست بالاتر نیست

«سعدی»

ب) کار پاکان را قیاس از خود مگیر گرچه ماند در نبشتن شیر و شیر

«مولوی»

۶۲ - واژه مشخص شده در بیت زیر حقیقت است یا مجاز؟ در صورت مجاز بودن قرینه علاقه و معنی مجازی آن را بنویسید.

چو آشامیدم این پیمانه را پاک در افتادم ز مستی بر سر خاک گلشن راز

۶۳ - در بیت زیر مجازها و علاقه‌ها را مشخص کنید:

گلبرگ را از سنبل مشکین نقاب کن یعنی که رخ پیوش و جهانی خراب کن

«حافظ»

۶۴ - مجاز موجود در بیت زیر را مشخص کنید قرینه آن را بنویسید.

هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای من در میان جمع و دلم جای دیگر است

«سعدی»

۶۵ - مجاز را در بیت زیر پیدا کنید و قرینه و علاقه آن را یادآور شوید سایر آرایه‌های بیت را بنویسید.

زبان خامه ندارد سرِ بیان فراق و گرنه شرح دهم با تو داستان فراق

«حافظ»

۶۶ - کدام واژه مجاز با علاقه شباهت است؟ توضیح دهید. سایر آرایه‌های بیت را بنویسید.

الا ای باد شب‌گیری بگو آن ماه مجلس را تو آزادی و خلقی در غم رویت گرفتاران

«سعدی»

۶۷ - «مفهوم مجازهای مشخص شده را بنویسید.

الف) دیدی که خون ناحق پروانه شمع را چندان امان نداد که شب را به سر برد

ب) پیش دیوار آن چه گویی، هوش دار تا نباشد در پس دیوار گوش

۶۸ - «مفهوم»، «قرینه» و نوع «علاقه» مجازهای مشخص شده را، بنویسید.

الف) این دم شنو که راحت از این دم شود پدید.

ب به نام خداوند خورشید و ماه

۶۹ - «مفهوم» و «قرینه» مجازهای مشخص شده را بنویسید.

الف) رستم ازین بیت و غزل ای شه و سلطان ازل مفتعلن مفتعلن مفتعلن کشت مرا

ب) چو آشامیدم این پیمانه را پاک در افتادم ز مستی بر سر خاک

۷۰ - با توجه به بیت «بر آشت عابد که خاموش باش / تو مرد زبان نیستی، گوش باش»

الف) «سخن» مفهوم «مجازی» کدام واژه است؟

ب) معنای مجازی «گوش چیست؟

۷۱- در کدام یک از ابیات زیر نوع علاقه مجاز شباهت است؟ این «مجاز را بیابید و «مفهوم» و «قرینه» آن را بنویسید.

- الف) از تو به که نالم که دگر داور نیست وز دست تو هیچ دست بالاتر نیست
ب) دست در حلقه آن زلف دو تا نتوان کرد تکیه بر عهد تو و باد صبا نتوان کرد
پ) آن که از سنبل او غالیه تابی دارد باز با دلشدگان ناز و عتابی دارد
- ۷۲- با توجه به بیت «شبی یاد دارم که چشمم نخفت / شنیدم که پروانه با شمع گفت»

الف) واژه مشخص شده «مجاز» از چیست؟

ب) «قرینه» این مجاز را بنویسید.

۷۳- با توجه به عبارت زیر به سؤالات پاسخ دهید.

«دیدم که نفسم در نمی گیرد و آتشم در هیزم تر اثر نمی کند.»

الف) «قرینه» مجاز مشخص شده را بنویسید.

ب) این واژه مجاز از چیست؟

۷۴- مفهوم «مجازی» واژه های مشخص شده را بنویسید.

- الف) آن کس که به دینار و درم خیر نیندوخت سر عاقبت اندر سر دینار و درم کرد
ب) دفتر فکرت بشوی، گفته سعدی بگوی دامن گوهر بیار بر سر مجلس بیار
پ) گر نبندی زین سخن تو حلق را آتشی آید بسوزد خلق را

۷۵- در هر یک از عبارت های زیر کدام کلمه در معنی مجازی به کار رفته است؟

الف) جهان خوردم و کارها راندم.

ب) این دم شنو که راحت از این دم شود پدید

۷۶- در کدام یک از ابیات زیر واژه «خون مجاز و در کدام، حقیقت است؟

- الف) محتاج قصه نیست گرت قصد خون ماست چون رخت از آن توست به یغما چه حاجت است؟
ب) به کشتی گرفتن بر آویختند ز تن خون و خوی را فرو ریختند

۷۷- در بیت زیر، واژه دارای آرایه مجاز، کدام رکن از تشبیه فشرده است؟

مرا کز جام عشقت مست گشتم وصال و هجر یکسان می نماید

۷۸ - مجازها را در ابیات زیر بیابید و مشخص کنید که در کدام بیت، مجاز نوعی استعاره نیز هست؟

الف) چرا چون لاله خونین دل نباشم که با ما نرگس او گران کرد

ب) نتوان از سرِ او برد هوای شیرین لشکر خسرو اگر بر سر فرهاد رود

۷۹ - در - عبارات زیر مجازها را مشخص کنید.

الف) گر خون من و جمله عالم تو بریزی اقرار بیاریم که جرم از طرف ماست

ب) اگر فصول ملایم بود همان گونه روی قالیچه می نشستیم و سعدی می خواندیم.

۸۰ - با کدام قرینه در بیت زیر ذهن از معنی حقیقی «خاک» به سوی معنی غیر حقیقی می رود؟

«آفرین جان آفرین پاک را آن که جان بخشید و ایمان خاک را»

۸۱ - با توجه به بیت زیر جاهای خالی را کامل کنید.

«عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت فتنه انگیز جهان نرگس جادوی تو بود»

الف) در این بیت تعداد واژه در معنی مجازی به کار رفته است.

ب) مهم ترین مجاز به کار رفته در بیت است.

پ) این مهمترین مجاز به کار رفته، به کمک علاقه به جای واژه ای دیگر به کار رفته است.

۸۲ - مجاز را در بیت های زیر پیدا کنید و معنای غیر حقیقی آن ها را بنویسید.

الف) گر نبندی زین سخن تو حلق را آتشی آید بسوزد خلق را

ب) باغبان از چشم پاک ما اگر واقف شود همچو شبنم در کنار گلستان خواهد نواخت

۸۳ - در بیت

«با ما سر چه داشتی ای تیره شب که باز چون سرگذشت عشق به پایان نیامدی»

مجاز را مشخص کنید و معنای حقیقی و غیر حقیقی آن را بنویسید.

۸۴ - قرینه مجاز را در جمله «آتش مرا گرم می کرد» نشان دهید.

۸۵ - تفاوت معنایی و کاربردی واژه «خون» را در بیت زیر بررسی کنید.

«به خون خنجرم خنجر بیالاید سحر گاهی به قصد خون به بالین هنرمندی دگر تازد»

۸۶ - مشخص کنید هر یک از واژگان زیر معنای حقیقی دارند یا مجازی.

الف) از من غمزده دل می طلبد غمزه دوست دوستان دلبر ما نرگس گویا دارد

ب) شاید پس کار خویشتن بنشستن لیکن نتوان دهان مردم بستن

۸۷ - قرینه را در مجازهای مشخص شده نشان دهید.

الف) اگر رفت و آثار خیرش نماند شاید پس از مرگش الحمد خواند

ب) هست سیاه چرده و من هم سپیدسر با یار من موافقه زین باب میکنم

۸۸ - معنای غیر حقیقی هر یک از مجازها را بنویسید.

الف) کجا رندیست در میخانه‌ای جرعه‌ای از جام ما نوشیده‌اند

ب) مده از دست کنون فرصت امکان چو تو را دست آن هست که داد دل احباب دهی

۸۹ - تفاوت معنایی و کاربرد واژه «کلاس» را در دو جمله زیر بررسی کنید.

«حالا کلاس سخت در خنده فرو رفته بود و من گنگ و لال از کلاس بیرون جستم.»

۹۰ - در بیت‌های زیر مجازها را بیابید، معنای حقیقی هر یک را بنویسید. (در هر بیت یک مورد)

الف) ز دستم گر بر آید بر سر آنم که تا دستم به دامانش رسد سر بر نیارم از گریبانم

ب) چه کنم که جز ملامت نکنی به ما و هرگز نفسم اثر ندارد به دل چو سنگت ای دوست

۹۱ - قرینه مجاز را در جمله «ماه دشت لاله‌ها را روشن کرده بود» مشخص کنید.

۹۲ - واژه‌های زیر را در معنای مجازی در جمله به کار ببرید.

الف) قلم:

ب) زبان:

۹۳ - در بیت و عبارات زیر مجاز و قرینه آن را مشخص کنید.

الف) جهان انجمن شد تخت اوی فرو مانده از فره و بخت اوی

ب) دیدم که نفسم در نمی‌گیرد و آتشم در هیزم تر او اثر نمی‌کند.

پ) دست خدا بالای دستان شماست.

WWW.20SHOO.IR